

Интернационален театарски институт ИТИ

Светска организација за изведувачки уметности

Светски ден на театарот 2013

Пораката на Дарио Фо

Еднаш одамна Моќниците ја решија нетрпеливоста кон актерите на Комедија дел арте така што ги избркаа од земјата.

Денес, актерите и театарските трупи со тешкотија наоѓаат јавни сцени, театри и публика, сè поради кризата.

На владетелите, поради тоа, веќе не им претставува проблем контролата над оние кои се изразуваат преку иронија и сарказам, бидејќи веќе нема место за актерите, ниту пак има публика на која тие ѝ се обраќаат.

За време на Ренесансата, напротив, моќниците во Италија требале да се намачат за да ги зауздат Комедијантите, бидејќи тие уживале голема публика.

Познато е дека големиот егзодус на актерите од Комедија дел арте се случил во векот на контра-реформацијата, која наложи растурање на сите театарски простори, особено во Рим, каде беа обвинети за навреда на светиот град. Во 1697, папата Инокентиј XII, под притисок на поконзервативното крило на буржоазијата и поважните претставници на свештенството, нареди да се сруши театарот Тординона, кој, според моралистите, предничел во поставувањето на вулгарни претстави.

Во времето на контра-реформацијата, кардиналот Карло Боромео, кој бил активен во Северна Италија, се посветил на искупување на „децата на Милано“, поставувајќи јасна граница помеѓу уметноста, како највисока форма на духовна наобразба, и театарот, манифестација на безобразие и суета. Во писмо упатено до неговите соработници, кое го цитирам од глава, тој го вели горе-долу следново: „Насочени кон искоренувањето на коровот на злото, дадовме сè од себе за да ги запалиме текстовите полни со озлогласени говори, да ги збришеме од сеќавањето на луѓето, а истовремено и да ги прогониме оние кои печатат и шират такви текстови. Меѓутоа, очигледно е дека додека сме спиеле, ѓаволот работел на нова итروشтина. Колку подлабоко продира во душата она што очите ќе го видат, отколку прочитаното во книгите! Колку поразорно дејство имаат врз мозоците на адолесцентите и младите девојки кажаниот збор и соодветниот гест, отколку мртвата буква испечатена во книгите. Од таму е итноста да ги ослободиме градовите од творците на театарот, исто како што се ослободуваме од несаканите души“.

Така, единственото решение на кризата лежи во надежта дека ќе се организира голем прогон против нас, а особено против младите кои сакаат да ја научат уметноста на театарот: нова дијаспора на Комедијанти, на театарски творци, кои од оваа подреденост, несомнено би извлекле незамисливи придобивки во име на новото претставување.

Превод од англиски јазик: Благоја Бошковски